

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Анатолій ДІБРОВА

“ ” 2022 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економіки

Протокол № 15 від “17” травня 2022 р.

Завідувач кафедри

Вікторія БАЙДАЛА

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Підприємництво, торгівля

та біржова діяльність»

Валентина ЯВОРСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна відповідальність бізнесу»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет (ННІ) економічний

Розробники: Єрмаков О.Ю., д.е.н., професор;

Нагорний В.В., к.е.н., доцент;

Рубан О.О. к.е.н., асистент

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни
«Лідерство та управління кар'єрою»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 “Управління та адміністрування”	
Освітній ступінь	ОС “Бакалавр”	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	1
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	4 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	45 год.	110 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год.	-

1. 2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни:

Метою вивчення даної дисципліни є формування системи теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навиків з формування лідерства та управління власною кар'єрою в умовах посилення конкуренції в бізнес середовищі та глобалізаційних викликів.

Основні **завдання** навчальної дисципліни полягають у вивченні особливостей людини як об'єкта розвитку лідерських якостей та власного потенціалу щодо кар'єрного розвитку; засвоєнні функцій, методів та етапів розвитку лідерства та кар'єри; оволодінні сучасними технологіями формування, розвитку, оцінювання та мотивації людських ресурсів; набутті лідерських навиків та формуванні власного стилю лідерства; планування розвитку власної кар'єри та самоорганізації.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент має:

знати:

- сутність, місце та значення лідерства в управлінні;
- основні теорії лідерства, роль лідерства в сучасному управлінні;
- відмінні риси лідерів та особливості їх формування;
- стилі лідерства, їх переваги та недоліки;
- сутність, функції і методів управління кар'єрою;
- еволюцію наукових поглядів на управління людськими ресурсами;
- сучасні технології управління та оцінювання людських ресурсів;
- особливості організації власного кар'єрного розвитку;
- особливості мотивування та стимулювання персоналу;
- види, форми та методи розвитку власного потенціалу;
- основи управління діловою кар'єрою;

вміти:

- аналізувати феномен лідерства у контексті світової політики та міжнародних відносин;
- розвивати та підтримувати лідерські якості;
- здійснювати оцінку професійних та особистісних якостей власних та персоналу;
- визначати професійну спрямованість особистості;
- застосовувати основні методи добору та відбору персоналу на вакантні посади;
- використовувати різні форми критики в оцінюванні персоналу;
- готувати резюме, супровідний лист та ефективно комунікувати з роботодавцем;
- володіти технологіями розв'язання конфліктних ситуацій в управлінні;
- аналізувати власні ресурси до генерування проєктів;
- розвивати власні лідерські якості та проявляти лідерську позицію в колективі;
- організовувати власний кар'єрний розвиток.

Набуття компетентностей:

1. загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

- ЗК 7. Здатність працювати в команді.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.
- ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. фахові (спеціальні) компетентності (СК):

- СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
- СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

3. Програма та структура навчальної дисципліни – повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Програма навчальної дисципліни **Змістовий модуль I. Лідерство в сучасному світі** **Тема 1. Лідерство та ефективне управління**

Поняття «Кар'єра», її види. Етапи розвитку трудової кар'єри. Вміти оцінювати власні цінності та формувати місію. Коефіцієнт Лосада. Управління персоналом. Нова парадигма лідерства. Роль лідера в управлінні персоналом. Класифікації лідерства. Функції лідерства. Лідерство, влада і вплив. Лідерство і менеджмент. Стили лідерства.

Взаємозалежність стилю лідерства в організації та її успішності. Розвиток лідерського потенціалу особистості. Проактивний фокус особистості лідера. Цінності та установки. Вміння цінувати час. Фактори успішного лідерства. Образ майбутнього, місія та стратегія організації.

Тема 2. Інструменти лідера

Види лідерства. Риси лідера. Теорії лідерства. Критерії оцінки лідерства. Інструменти, що застосовують лідери. Розвиток навиків менторства та власний план професійного розвитку. Пошук свого ментора.

Тема 3. Коучингові інструменти лідера

Поняття «коучингу». Що дає коучинг? Види коучингу лідерів та організацій. Сфери застосування коучингу. Інструменти коучингу. Мистецтво сильний питань. Коучингова модель GROW.

Тема 4. Персональне лідерство

Що таке персональне лідерство? Навички персонального лідерства. Розвиток персонального лідерства. Планування та прийняття рішень. Поняття власних лідерських навичок та напрямів їх розвитку. Розвиток навичок самоменеджменту та планування.

Тема 5. Менторство та формування команди

Поняття та основні принципи менторства. Менторинг у різних сферах і контекстах. Хто такий ментор? Ролі, функції і завдання ментора. Типи і особливості, мотивація в роботі ментора. Методичний інструментарій.

Змістовий модуль II. Розвиток лідерського потенціалу особистості

Тема 6. Сила волі, як шлях до влади над собою

Поняття «сили волі». Розуміння лідерства як набору властивостей і навичок розвитку особистості. Сила волі - здатність опановувати три вміння: «я буду», «я не буду» та «я хочу». Способи позиціонування лідерських якостей. Бажання діяти. Відповідальність. Почуття залученості. Самодисципліна.

Тема 7. Продуктивний ранок: секрети успішних людей

Ранковий розпорядок. Принципи побудови продуктивного ранку. Вприв вечірнього розпорядку на ранковий. 25 способів покращення сну. Покроковий розпорядок для ідеального сну. Ряд інструментів, щоб зранку відчувати себе повним енергії. «Години енергії».

Тема 8. Навики лідера: розвиток на випередження

Фокус і стратегія. Емпатія, емоційний інтелект. Партнерство. Ясність. Сміливість. Ініціативність. Компетентність та саморозвиток. Енергійність і самостійність. Гнучкість. Впевненість та мотивація.

Тема 9. Ораторське мистецтво лідера

Техніка ефективного публічного виступу. Схеми виступів. Час і правила концентрації уваги аудиторії. Ефективні прийоми впливу на масову психологію. Мовні стратегії в публічних виступах. Сугестивні методики.

Змістовий модуль III. Побудова власної кар'єри

Тема 10. Побудова власної кар'єри

Загальні уявлення про трудову діяльність людини. Професіограма - основне інформаційне джерело про світ професій. Поняття про професіограму. Структура професіограми. Професіограми сучасних професій. Об'єктивні умови та суб'єктивні фактори вибору професії. Професійне становлення особистості. Безперервна професійна освіта та самовдосконалення людини. Стратегія і тактика побудови кар'єри. Людина в умовах ринку праці. Значення обґрунтованої і вчасної побудови кар'єри для особистості. Перші кроки на шляху побудови професійної кар'єри.

Тема 11. Самопрезентація на ринку праці

Методи самопрезентації на ринку праці. Основні складові резюме, принципи та правила складання резюме. Супровідний лист як особиста комерційна пропозиція. Розглянуто план, структуру та правила складання супровідного листа. Співбесіда як метод самопрезентації. Види співбесід та підготовка до співбесіди. Опрацьовано типові питання на співбесіді.

Тема 12. Професійний відбір та трудова адаптація на робочому місці

Професійний відбір. Психологічний відбір. Типи професійної придатності: абсолютну і відносну. Типи профвідбору. Етапи організації професійного відбору персоналу. Резюме. Співбесіда та її види. Види тестування. Метод робочих завдань. Випробувальний термін. Трудова адаптація та її функції. Складові трудової адаптації. Стадії трудової адаптації. Підходи та фактори трудової адаптації.

Тема 13. Самозайнятість на ринку праці

Самозайнятість та сфери діяльності. Самозайнятість, як важливий напрямок політики держави на ринку праці. Самозайнятість як один із шляхів працевлаштування молоді. Інноваційні форми самозайнятості. Практики застосування статусу самозайнятого.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль I. Лідерство в сучасному світі														
Тема 1. Лідерство та ефективне управління	1	6	2	2			2	7,5	0,5				7	
Тема 2. Інструменти лідера	2-3	11	3	4			4	7,5	0,5				7	
Тема 3. Коучингові інструменти лідера	4	8	2	3			3	7					7	
Тема 4. Персональне лідерство	5	8	2	3			3	8	0,5	0,5			7	
Тема 5. Менторство та формування команди	6	9	3	3			3	9	0,5	0,5			8	
Разом за змістовим модулем 1	x	42	12	15			15	39	2	1			36	
Змістовий модуль II. Розвиток лідерського потенціалу особистості														
Тема 6. Сила волі, як шлях до влади над собою	7	8	2	3			3	10	0,5	0,5			9	
Тема 7. Продуктивний	8	8	2	3			3	10	0,5	0,5			9	

ранок: секрети успішних людей													
Тема 8. Навики лідера: розвиток на випередження	9-10	15	3	6			6	9,5	0,5				9
Тема 9. Ораторське мистецтво лідера	11	8	2	3			3	9,5	0,5				9
Разом за змістовим модулем 2	х	39	9	15			15	39	2	1			36
Змістовий модуль III. Побудова власної кар'єри													
Тема 10. Побудова власної кар'єри	12-13	15	3	6			6	10	0,5	0,5			9
Тема 11. Самопрезентація на ринку праці	13	8	2	3			3	10	0,5	0,5			9
Тема 12. Професійний відбір та трудова адаптація на робочому місці	14	8	2	3			3	11	0,5	0,5			10
Тема 13. Самозайнятість на ринку праці	15	8	2	3			3	11	0,5	0,5			10
Разом за змістовим модулем 3	х	39	9	15			15	42	2	2			38
Усього годин		120	30	45			45	120	6	4			110

4. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дослідження власних цінностей та місії.	3
2.	Досліджуємо можливості розвитку власної трудової кар'єри	3
3.	Міжнародний ринок праці	3
4.	Досліджуємо ринок праці України	3
5.	Резюме, як метод професійного відбору	3
6.	Супровідний лист, як спосіб додаткової самопрезентації	3
7.	Співбесіда, як метод професійного відбору	3
8.	Маршмелоу-Челендж: будуємо команду	3
9.	Мотивуємо колектив до праці	3
10.	План професійного розвитку та ментороловля	3
11.	Коучингові інструменти лідера	3
12.	Я лідер: аналізуємо власні лідерські якості	3
13.	Енергоаудит: ресурсність та готовність до розвитку	3
14.	Групова динаміка та робота в команді	3
15.	Робота в команді: різноманіття, правила, зворотній зв'язок	3

6. Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання

1. Мотивація праці як основа ефективного виробництва
2. Групова згуртованість як соціологічний чинник продуктивності праці.
3. Ціннісні орієнтації сучасного працівника.
4. Ціннісні орієнтації студента як майбутнього фахівця.
5. Проблеми самореалізації особистості суб'єкта праці в сучасних умовах.
6. Внутрішні та зовнішні регулятори трудової поведінки.
7. Соціологічні дослідження проблем праці.
8. Адаптація індивіда у колективі.
9. Трудовий колектив як соціальний інститут.
10. Соціально-трудовий конфлікт, причини та способи розв'язання
11. Керівництво трудовим колективом.
12. Особистість та вибір професії
13. Розвиток ринку праці в Україні
14. Сьогоднішні способи мотивації працівників
15. Лідерство: поняття та стилі
16. Чим відрізняється лідер від керівника?
17. Які інструменти лідера Ви знаєте?
18. Менторство: поняття та функції ментора?
19. Трудова кар'єра, етапи розвитку?
20. Коучингові інструменти
21. Формальні та неформальні лідери.
22. Типологія політичних лідерів Макса Вебера
23. Харизматичний лідер.
24. Типологія лідерства Г. Лассуєлла.
25. Типологія політичних лідерів Д. Рисмана.
26. Типологія лідерства Д. Варне.
27. Порівняльна характеристика лідера-організатора та лідера-творця.
28. Порівняльна характеристика лідера-борця та лідера-дипломата.
29. Порівняльна характеристика лідера-дипломата та лідера-утешителя.
30. Модель лідерської компетентності Стівена Р. Кові.
31. Характеристики особистості, що сприяють і перешкоджають лідерству
32. Роль лідера у формуванні культури організації.
33. Основні відмінності лідера від керівника.
34. Стресостійкість лідера.
35. Види стресів та методи протидії.
36. Характерні особливості різних видів команд.
37. Особливості роботи в міжнародних командах.
38. Зони впливу і відповідальності лідера.
39. Ролі Лідера (по відношенню до бізнесу, по відношенню до людей).

40. Недостатнє керівництво і його наслідки.
41. Надмірне керівництво і його наслідки.
42. Імідж ділової людини.
43. Мистецтво самопрезентації.
44. Емоції в житті ділової людини.
45. Влада харизми: з чого і як будується особистісний вплив лідера.
46. Невдачі в управлінні емоціями у діловому житті.
47. Я-концепція.
48. Гендерний стереотип: прагнення до лідерства та мотивація влади.
49. Статусна теорія або теорія рангових очікувань, що створена Дж Бергером.
50. Соціально-рольова теорія гендерних відмінностей лідерів Еліс Іглі.
51. Ділова атрибутика як складова іміджу: візитні картки, ділові подарунки та діловий одяг.
52. Типи взаємовідносин в системі керівник – підлеглий.
53. Роль лідера у формуванні морально-психологічного клімату колективу.
54. Класифікація психотипів особистостей.
55. Психологія ділового спілкування.
56. Організація та проведення ділових переговорів.
57. Фактори, що формують довіру колективу до лідера.
58. Фактори, що руйнують довіру до лідера.
59. Формування довіри на рівні особистості.
60. Характеристика сучасних визначень ділової кар'єри.
61. Система потреб персоналу сучасного підприємства.
62. Роль тестування в оцінці здібностей персоналу.
63. Характеристика сучасних визначень поняття "управління діловою кар'єрою".
64. Види управління кар'єрою.
65. Уникнення критичних точок кар'єри.
66. Відношення персоналу до кар'єрного зростання.
67. Фактори професійного росту персоналу.
68. Японський досвід кар'єрного розвитку
69. Порівняльна характеристика способів пошуку роботи.
70. Враження від спілкування з роботодавцем.
71. Аналіз типових помилок при складанні резюме.

Тестові завдання

Питання 1. Процес виявлення за допомогою науково обґрунтованих методів ступеня і можливості формування медичної, соціальної і психофізичної придатності людини для виконання тієї чи іншої роботи – це ...

Питання 2. Стадії трудової адаптації

1	асиміляційна, ідентифікаційна
2	позитивна, негативна
3	ієрархічна, висока, рідкісна
4	орієнтаційна, адаптаційна

Питання 3. До зайнятого населення в Україні належать:	
1	Волонтери
2	фермери
3	Домогосподарки
4	держслужбовці
5	Студенти

Питання 4. Розподілити характеристики відповідно до типу безробіття:	
1 Фрикційне	А. безробіття, як наслідок повільної реакції робочої сили на зміну попиту на професії
2 Структурне	Б. безробіття пов'язане зі спадом, тобто тією фазою економічного циклу, що характеризується недостатністю загальних витрат
3 Циклічне	В. безробіття, пов'язане з пошуком чи очікуванням роботи

Питання 5. Основні якості сучасного хорошого керівника:	
1	блужнянство
2	вміння мобілізувати колектив
3	самовпевненість
4	культура поведінки
5	безтурботність

Питання 6. Розподілити характеристики відповідно до стилю керівництва:	
А. Авторитарний Б. Демократичний В. Ліберальний	1. відсутність розмаху в діяльності 2. надмірна централізація влади 3. безініціативність і постійне очікування вказівок зверху 4. надання підлеглим самостійності в межах їх кваліфікації, досвіду і виконуваних функцій 5. небажання брати на себе відповідальність за рішення і їх наслідки 6. схильність до єдиноначальності 7. врахування схильності виконавців до тієї чи іншої роботи 8. прийняття самовладних рішень не тільки з основних питань 9. відоме обмеження контактів з підлеглими

Питання 7. Мотиви до праці формуються	
1	наслідків виховання працівників
2	силою керівництва
3	поєднання внутрішніх та зовнішніх чинників трудового середовища
4	продуманої політики уряду

Питання 8. Розподілити характеристики відповідно до видів трудової адаптації:	
1 Професійна 2 Соціально-психологічна 3 Психо-фізіологічна	А. освоєння виробничих і соціально-побутових умов, необхідних для здійснення процесу праці Б. освоєння професійних навичок і вмінь, достатніх для виконання функціональних обов'язків, формування тривалого позитивного відношення працівника до своєї професії В. процес включення робітника в систему взаємовідносин, що склалася в колективі, встановлення позитивної взаємодії з його членами, свідоме сприйняття традицій, норм життя і ціннісних орієнтацій колективу

Питання 9. Розподіліть правила поведінки у конфліктній ситуації в залежності від ролі:	
А. Керівник Б. Група	1. підкорення 2. досягнення цілей за рахунок іншого 3. пом'якшення 4. мир 5. примус 6. компроміс 7. ухилення 8. співпраця 9. конфронтація

Питання 10. Розподілити способи розв'язання конфлікту відповідно до характеристик:	
1 Ви володієте владою; знаєте, що ваше рішення чи підхід в даній ситуації правильний і Ви маєте можливість наполягати на них	А. Ухилення

2 Ви дієте разом з іншою людиною, не намагаючись відстоювати власні інтереси	Б Конкуренція
3 Ви не наполягаєте на своїх правах, не співпрацюєте ні з ким для вирішення проблеми і просто уникаєте участі у вирішенні конфлікту	В Співпраця
4 Ви небагато поступаєтесь своїми інтересами, щоб задовольнити їх частково, інша сторона робить те ж саме	Г Пристосування
5 Ви активно берете участь у вирішенні конфлікту і відстоюєте свої інтереси, але намагаєтесь при цьому врахувати інтереси іншої людини	Д Компроміс

Питання 11. До основних принципів складання резюме належать	
1	об'єктивність
2	презентабельність
3	стислість
4	об'ємність
5	Професійність

Питання 12. До характерних ознак мотивів ділової кар'єри налягають	
1	потреба в праці
2	збереження навколишнього середовища
3	функціональна компетентність
4	попередження безробіття
5	безпека і стабільність

Питання 13. Обрати вид кар'єри відповідно до характеристики	
А. Професійна кар'єра	1. Навчання
Б. Внутрішньоорганізаційна кар'єра	2. Піднімання на вищий ступінь ієрархії
	3. Вступ на роботу
	4. Підтримка індивідуальних професійних здібностей
	5. Переміщення в іншу функціональну сферу діяльності
	6. Вихід на пенсію

Питання 14. Розподілити характеристики відповідно до видів трудової адаптації:	
1. Професійна	А. освоєння виробничих і соціально-побутових умов, необхідних для праці
2. Соціально-психологічна	В. освоєння професійних навичок і вмінь, достатніх для виконання функціональних обов'язків, формування тривалого позитивного відношення працівника до своєї професії
3. Психо-фізіологічна	С. процес включення робітника в систему взаємовідносин, що склалася в колективі, встановлення позитивної взаємодії з його членами, свідоме сприйняття традицій, норм життя і ціннісних орієнтацій колективу

Питання 15. Оберіть три базові інструменти коучингу	
1	активне слухання
2	особистісний підхід
3	професіоналізм
4	сильні питання
5	моделі

Питання 16. Процес виявлення за допомогою науково обґрунтованих методів ступеня і можливості формування медичної, соціальної і психофізичної придатності людини для виконання тієї чи іншої роботи – це ...
--

Питання 17. Розставте типи лідерства у відповідності до характеристик	
1. Лідер 2.0	1. ·Роби, як я кажу, ·Мікро-менеджмент 24/7, ·Боротьба за владу
2. Лідер 1.0	2. ·Усвідомлення сенсу, ·Залученість, ·Відносини
3. Лідер 3.0	3. ·Мало платять, ·Не моє завдання, ·Відсутній креатив

Питання 18. Оберіть якості притаманні лідеру	
1	Чесний
2	Самовпевнений
3	Далекоглядний
4	Вимогливий

5	Безпринципний
6	Надихаючий

Питання 19. Раннє визначення самолідерства базувалося на таких трьох центральних теоріях ... (назвати теорії)

Питання 20. Відповідно до поданих характеристик оберіть характерну назву розвитку команди	
A. Дика зграя	1. Усі члени команди добре знають особисті цілі кожного та цілі групи. Вони оптимально застосовують свої вміння і ресурси, щоб їх досягти, і постійно обговорюють це
B. Суперкоманда	2. Цілі та цінності визначають спільно. Усі сприймають серйозно. Особисті цілі та потреби обговорюють. Також обговорюють, коли та в який спосіб потрібно досягти цілей
C. Спільнота	3. Група складається із бійців-одинаків, домовленостей нема, або їх ніхто не дотримується. Власних цілей досягають за рахунок інших

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 року, протокол № 5, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму тощо, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамen - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту) .

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводяться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. №1371).

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 – 59

11. Методичне забезпечення

ЕНК «Лідерство та управління кар'єрою». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3464>

12. Рекомендована література

Основна

1. Лі Цзиці. Лідерські якості менеджерів: вектори успіху: монографія. – К.: ЦУЛ. 2018. 184 с.
2. Балущак Г. Ф., Мар'єнко Т. М., Хромей Г. В. Розвиток навичок для кар'єри: Навчальний посібник. / За наук. ред. В. Л. Нікітюка. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. 160 с.
3. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. 296 с.
4. Greenhaus, Jeffrey H.; Callanan, Gerard A.; and Godshalk, Veronica M., "Career Management for Life, 5th edition" (2018). College of Business & Public Management Faculty Books. 18. https://digitalcommons.wcupa.edu/cbpafaculty_books/18.

Допоміжна

1. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб./ О. О. Нестуля. К.: Знання, 2013. 287с.
2. Управління діловою кар'єрою : навчальний посібник для студентів напряму підготовки "Управління персоналом та економіка праці" усіх форм навчання / Г. В. Назарова, І. П. Отенко, С. В. Мішина та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 295 с.
3. Розвиток лідерського потенціалу керівника сфери державного управління: навчальний посібник/ М. С. Орлів. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2017. 40 с.

4. Розвиток лідерських якостей: програма тренінгу / Алла Богданівна Мудрик, Христина Юріївна Шишкіна. Луцьк, 2013. 120 с.
5. Соціально-психологічні чинники престижності професій: підготовка молоді до активного самоздійснення на сучасному ринку праці: навч. посіб./ за наук. ред. М.І. Найдьонова, Л.В. Григоровської. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 272 с.
6. Думай и богатей. Закон успеха/ Н. Хилл. "ЛИТУР", 2000. 704с.
7. Кар'єрне зростання: особистісний вимір: монографія/ О. Г. Кучерявий. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2015. 224 с.
8. Управління кар'єрою персоналу: навч. посіб./ В. А. Літинська. Хмельницький : Цюпак А.А., 2015. 188 с.
9. Ділова кар'єра: навч. посіб. І. І. Дахно. К.: ЦУЛ, 2011. 528с.
10. Балабанова Л.В. Стратегічне управління персоналом підприємства: Навчальний посібник/ Л.В. Балабанова. К. : Знання, 2011. 236 с.
11. Гриньова В.М. Управління кар'єрним зростанням персоналу підприємства/ В.М. Гриньова. Х. : ХНЕУ, 2013. 180 с.
12. Савченко В. А. Розвиток персоналу : підручник / В. А. Савченко. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2015. 505 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики в Україні. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Статистична служба ЄС. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>.
3. Курс «Skills Lab: успішна кар'єра». URL: <https://impactorium.org/uk/courses/skills-lab-successful-career/>
4. Курс з Менторства. URL: <https://talents.ua.ua/course/>
5. Національний проєкт «Моя кар'єра в Україні». URL: <https://careerhub.in.ua/mycareerua/>
6. Серіал «Пошук роботи». URL: <https://youtu.be/3W9-lon4DPc>